



Nro 32.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 17-dik napján 1794.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Tudtára vagyon az újságokat olvasó Publicum-
nak, hogy a' revolutióhoz ragadott, 's min-
den jövődöbeli világi ditsösségét, és bődogsá-
gát abban helyheztető Frantzia nemzet, minden
dolgainak tzimerévé ezt a' symbolumot tette: *Non
ita vt alter*, az az, nem úgy mint mások. Nem
úgy gondolkozik ő az emberi társaságok, a' kö-
zönséges bátorság és tsendesség felől, mint má-
sok; nem úgy politica valóságáról és meg mara-
dásáról, mint mások — nem úgy az erköltsi tö-
kéletességről és tökéletlenségről, mint mások —

K k

nem úgy a' vallásról, a' közönséges isteni tisztelettel, az egyházi állapatról, az örökké valóságról mint mások — nem úgy az esztendőnek járásáról, a' hólnapoknak, heteknek és napoknak számlálásáról mint mások — egy szóval ha valakire másra, bizony a' mostani Frantzia nemzetre lehet ezen symbolumot alkalmaztatni: *Non ita ut alter, nem úgy mint mások.*

Már egy izben, de mikor, mikor nem, magunk sem emlékezünk rája, említettük Kurirunkban, hogy az új Fr. Kalendarium szerént, Sept. 21-ik napján végződik az ó 's 22-dikén kezdődik az új esztendő (a). Múlt Sept. 21-dikén eltöltött ó esztendejeket *Mirabó* senyvedt testének Pantheonból való ki vettetése, és *Marat* testének annak helyére való tétele által rekesztették bé,

(a) *A' Frantzia új Kalendáriumra nézve, méltó a' tudományt szerető Olvasóknak kedvéért meg jegyezni, hogy 1788-ik esztendőben egy hasonló kalendárium jött ki Neuvidben, illyetén tzim alatt: Almanach des honnetes gens, l'an premier de la raison, melly sokakban egyenlő vólt a' Fr. új Kalendáriumhoz. Ezekben mindazáltal különbözött attól: 1. hogy ez Martiusban nem pedig Septemberben kezdette az esztendőt. 2. Ez is 36 decasokra osztotta fel az esztendőt, és az 5 meg maradt napokat a' szeretetnek, a' házasságnak, a' barátságának, a' háládatosságának, és a' nevezetes embereknek szentelte, de azokat nem egymás után tette, hanem minden 31-ik nap kívánta innepeltetni. — A' Szentek helyett, minden napot, egy nevezetes emberről nevezett. Ez a' Kalendárium a' revolutió előtt, a' Párisi Parlamentomnak parantsolattyára, hohér keze által égettetett meg, annak szerzője pedig Sylvain Marechal négy hólnapig ült a' Sz. Lázár nevű tömlötzben.*

melly rendkívül való pompával ment végbe, mint-ha ugyan ő tsinált volna a' nagy érdemű és tudos emberek közt első epochát.

A' nap meg jelenvén a' Lyonbeli biztosok a' Convent gátora előtt, 20 lovas katonát, és egy hadakozó hajót ajánlottak a' republica szolgálatyára. — A' Convent azt végzette, hogy a' Fr. katonáknak szü eik, minden hires mesterek, tudósok, és kereskedők, a' kik t. i. *Roberspiere* parantsolattyából meg fogattattak, minél előbb helyheztesse nek előbbi szabadságaikba. — A' köz Jóra ügyelő Commissióra bizattatott, hogy minden 10-ik nap nyomtatott papirosok olzogattassanak ki a' közönségeknek, mellyekben, a' Fr. respublikának lakosai szorgalmazosságra gerjesztesse nek, az erköltsi tudománynak sarkalatos tzikkeleinek meg tanulására, és gyakorlására serkentessenek, és mind a' revolutiónak nevezetesebb történeteire, mind a' tudományoknak és mesteriségeknek hasznaira emlékeztessenek. — Az illyetén közönséges nyomtatott irások minden 10-ed nap olvastassanak el a' közönséges gyűlésekben, a' szüléknek és magzatjaiknak jelenlétekben. —

Két nevezetes dolog fordúlt elő *Sept. 24* ik napján a' Convent gyűlésében: 1. Hogy a' Rojalisták ismét fel támadtak a' Vendei osztályban, és noha keresztény ármádiának nevezék seregeiket, de még sem viselleyék azon nevezethez illendöképen magokat, hanem valahová fordúlnak, mindenütr szomorú nyomdokait hagyják jelenleteleknek (Kétség kívül a' patriotáktól tanúltak ezt a' szép morált, a' kik a' múlt esztendőekben szörnyű és fene állathoz, 's nem okos valósághoz illő módon viselték magokat a' rojalisták erán:). — 2. Hogy Marsiliában nagy zenebona vólt, melyet egy *Regniez* nevezetű, kegyetlen gondokozású ember okozott, félebarattyainak pusztítására és öldöklésére nogatván a' *Roberspieristákat*. Rendkívül való kurir által tudósítatván a' Convent ezen történetrol, illyetén végzéseket hozott:

a) *Regniert* akárkinek is szabad legyen meg ölni.
 b) *Voulland*, Marsiliának commendansa, a' ki is *Regniert* meg fogattatni nem akarta, fogattasson meg. c) Nyomoztassanak ki ezen zenebonának szerzői és segédei. d) A' Marsiliai osztálynak képviselői igyekezzenek az ott lévő nemzeti biztost illendő tekintetben tartani. e) Az öszve eskütteknek, és a' velek együtt értőknek írásaik petsételtessenek el. f) Ez a' végzés rendkívül való követ által küldetessen meg Marsiliába.

Merlin ezen végezessel meg nem elégedett, azt mondván, hogy nemcsak Marsiliában, hanem a' több déli osztályokban is titkos öszve esküvések tapasztaltatnak lenni — hogy Marsiliából egy bataillon katonáság igirtetett legyen a' Párisi Jacobinusoknak segítségekre — hogy a' Marsiliaiak egyet értsenek velek. Ezen okból szükség legyen a' Jacobinusok palotájának ajtaját le petsételtetni, és öszve gyűléseket meg tiltani, mind addig, valameddig égyen égyen meg nem fogják bizonyítani, hogy *Jul.* 28 dikán ki ki közzülők a' maga örálló helyén vólt, az az, vagy a' maga osztályában, vagy a' Conventet védelmező polgárság között.

A' köz jóra ügyelő Commissó azt a' jelentést tétette *Sept.* 24. ik napján tartatott gyűlésében a' Conventnek, hogy *Valentzia*, *Conde*, *Quesnoy*, és *Landrecy* ismét a' Fr. republica birtokában legyenek, egyszersmind számot adott arról is, mi okra nézve haladott legyen ennyire a' nevezett erősségeknek vissza vételek, és mi okon nem tétetett legyen a' Conventnek az a' végzése közönségessé, melly szerént minden ellenséges őrizetnek, halálos büntetés alatt, fel kellett vólna magát 24 óra el folyása alatt adni. — *Roberspiere* vólt, *úgymond* ő, ennek az oka, a' ki semminémű hadakozásra intézett planumnak nem akarta nevet alá irni, semmi győzedelemben nem akart részesülni. — *Nieuportnak* el vételekor is felettébb bosszonkodott, hogy az ott lévő őrizet öszve nem

vágdaltatott, és midőn a' mondatott volna nékie, hogy *jure talionis*, az ellenség is azt fogná 6000 vitézeinkel mivelni, azt felelte légyen: *Mit gondolunk mi 6000 emberrel!*

Ugyan e' napi gyűlésben tudósította a' köz Jóra ügyelő Commissió a' Conventet a' Roussiloni Grófságban lévő *Bellegardi* erősségnek Spanyóloktól lett vissza nyeretetéséről. Az abban lévő Spanyol őrizet kénytelen volt magát a' győzedelmeseeknek discretiójára, a' vagy szabad tettetésére fel adni, holott 68 ágyú, és 400 mázsa puska por nyereség találtatott. Erre a' Convent ezeket végzette: 1. Hogy a' napkeleti pyrenéusi Fr. armádia meg nem szünik magát a' haza eránt érdemessé tenni. 2. *Bellegard* ennekutánna *Süd-Libre*-nek neveztesse. 3. A' Fr. republica ellenségeinek, annak határaitól való tökéletes kiűzöttetése a' leg közelebb esendő decasnak első napján innepeltessen meg. 4. Hogy ez a' szerezés történet leg ottan adattasson tudtára a' telegrafus által az északi armádiának. Azt is szükségesnek itilte a' Convent el végezni ezen gyűlésében, hogy *Roberspiernek*, a' Fr. republica ellenségeivel való öszve esküvését tárgyazó irásai nyomtatás által tétessenek közönségesekké. —

Hadi Történetek.

Gróf *Clerfayt*, hadi Tármasternek a' Maas és Rhenus között történt nevezetesebb hadi dolgokról tett jelentései, Oct. 7 ik napjáig nyúlnak ki, a' mellyekből nevezetessen azt olvassuk, hogy B. *Wernek* F. M. Lajtinántot is meg támadták a' nyughatatlan Frantziák *Flodorsfi* tanyájában, és *Grevenbroich* felé való marsirozásában szünetlenül nyughatatlankodtatták, de a' ki olly böltsen és izemesen vezette seregeit, hogy ezeknek leg kissebb ártalmokra se lehetett az ellenség — és így Oct. 4. ik napján minden kár és veszedelem nélkül *Kolónia* alá érkezett. — Oda ment Gr. *Latour* is a' kormányára bízott corpussal,

a' melly múlt postán tett jelentésünk szerént, sokáig viaskodott a' magánál tizszerte számosabb ellenséggel. Mindenütt nyomába követték Gr. *Latour* a' Frantziák, és mar *Oct.* 5 dikén dél után, ottan is, t. i. Kolónia előtt, rajta ütöttek külső tábori vigyázatainkra, nevezetessen a' *Hoditz* Generál vezérlése alatt lévökre, de mivel ezek készen várták öket, semmire se mehettek gonosz igyekezetekben. — Végtére arról is tudósította Gr. *Clerfayt* a' Fels. udvari hadi Cancelláriát, hogy a' jelenvaló környülállások közü szükségesnek itülte, egész armádjával együtt, *Oct.* 5 ik napját követett éjjel a' Rhenuson által költözni, és Kolóniával által ellenben fekvö *Mühlheim* nevü város alatt táborba szállani.

B. *Kerpen* Ts. K. Generál, a' ki a' réá bízott corpussal *Rüremont*ól *Düsseldorf*ba által költözött, azt írja *Oct.* 7 dikén, hogy az előtt való este, 9 órákor hozzá fogtak a' Frantziák a' nevezett városnak ostromlásához, és éjféli után két óráig szüntelen hanyták abba a' tüzes golyóbisokat, és haubitzákat, mellyeknek tüze által, a' V. Fejedelemnek palotája, ló istállója, és néhány polgároknak hazáik tetemessen megkárosítottak. Ahozképest 4 batallion gyalogsággal, és 10 escadron lovassággal küldtetett oda B. *Werne*k F. M. Lajtnánt, hogy ekképen, a' környülállásokhoz képest, igyekezne *Kerpen* Generálnak segítségére lenni, és a' dühös ellenség további előre való nyomulásának ellent állani, de egyfersmind *Düsseldorf*ot is fel szabadítani az ostrom alól.

Az Olasz Országban táborozó Ts. K. armádiától azt írja Gr. *Wallis* hadi Tármaster *Oct.* 3 ik napján, hogy a' következett napon a' *Mondovi* mellett vigyázott két batallionnak is, táborába menni parantsolta — hogy még akkor is *Riviera di ponente* mellett állott az ellenség, de hogy 2000 emberrel szaporította legyen *Vado* mellett lévő vigyázó seregeit, kik rész szerént *Savona*-ból rész szerént pedig *Finale* -ből mentenek oda.

Ellenben a' *Ceva* ellen küldetett Frantziák, sem *Ormea*, *Calisan*, és *Bardinetto* mellett lévő vigyázatjaikat nem öregbítették, sem semmi mozdulást nem tettek *Ceva* ellen.

* * *

A' Hohenlohe örökös hertzeg, múlt postával félbeszakadott jelentésének további folytatása, azon nevezetes ütközetről, melly Sept. 17 és 20-ik napjain történt Kaiserlautern mellett.

Wolfrath Prussus Generál 7 escadron lovassággal, egy lovas batteriával, és egy granatéros batallionnal ment Sept. 17-ikén esteli 7 órákor Sembach alá, holott maga meg allapodvan, egynéhány portázó osztályokat küldött ki az ellenségnek nyughatatlankodtatására, hogy ekképen semmi segítséget ne küldhessen a' Schurli tetőkön allott Fr. seregeknek. Mivel mindazáltal e' tsak ugyan meg történt, a' granatéros batalliont, két escadron lovasságot és 3 lovas ágyút küldött az alsó Mölingen mellett lévő mély útra, és szerentsésen el üzte a' Neukirch alatt állott Fr. vigyázó batallionokat, és el is foglalta az ott lévő tetöket. Ezen alkalmatossággal 11 Frantziát, 2 munitiós szekeret, és 11 lovat fogtak el a' Wolfrath Generál vitéz lovasai.

Sept. 18-ikán Münchweiler alatt szállott táborba a' Benyovszky Ts. K. F. M. Lajtnánt corpusa, és a' Vosz Pr. Generál tsuportya a' Gelheimeri útnak fedezésére ment. Ezekhez tsatolták magokat a' Gyulai nevet viselő, és a' Serviai szabad seregek is, hogy ekképen egyezőleg lehessenek a' Gr. Wartensleben corpussával. —

Sept. 19-dike nyugodalomra vala rendeltetve; de avval a' Fr. nem gondoltak, hanem nagy erővel mentek Schulberg felé, 's rajtok ütöttek az ott allott külső vigyázatokra. Mind a' Gyulai szabad serege, mind a' Serviai szabad katonák

vitézi módon védelmezték magokat, minekutánna segítségekre küldötte volna a' fent nevezett Generál a' *Martini* füsilier batallionnyát.

Azon közben önnön maga *Hohenlohe* örökös hertzeg meg kémléltette az ellenséget, 's olly rendeléseket tett hogy mihelyt jó alkalmatosság adándja magát elő, halzonnal meg támadhassa azt. E' végre *Sept.* 20-dikán reggeli 6 órákor ki indúlt seregeivel, 's egyenesen a' *Neukirchi* menedék tetőkre ment, a' honnan mind ágyúkból, mind haubitzakból keményen lövöldöztetett az ellenségre. E' mellett meg parantsolta *Karatzay* Ts. K. Generálnak, hogy mihelyt a' *Frantziák* hátrálni fognak, azonnal vagjon a' gyalogságnak sorai közé, 's igyekezzen azt a' lovasságtól elszakasztani, a' ki végbe is vitte a' réá bizatott dolgot a' *Vétsei* és *Wolfráth* huzárjaival, a' kik *Spiegelberg* Obesternek példája által öztönöztetvén, *Fischbuch* és *Hochspeyer* közt számos *Frantziákat* le vagdaltak, 's küldöttek a' más világra. Ezeknek jó példájokat követték a' *Waldek* és *Smettau* dragonyossai is *Eselsforth* alatt, a' kik az ottan erdőbe menni akaró három *Fr.* batallionból keveset hagytanak életben.

Ezen nevezetes ütközetben egynéhány ezer embert vesztett el az ellenség — az el fogattattaknak száma 100 tisztre és 3000 al-tisztre és közemberre ment — 3 zászlóból, 4 ágyúból, és 7 munitiós szekérből állott a' nyereség. Minden itten jelenvólt regementek, és tisztek meg külömböztették magokat. A' nevezetesebbeknek neveiket más alkalmatossággal fogjuk említeni. — Az egyesült seregeknek vesztésegek 3 fő- és 5 all-tisztre, 's 104 közemberre ment — 8 fő- 's 9 all-tiszt és 272 közember estenek sebbe. — Hogy el ne felejtjük, az ezen tsatában jelenvólt *Palatinatusi*, *Baváriai*, és *Hassiai* seregek is derekasan viselték magokat.

Hadi Környülállások.

Kerpenből, a' *Jülich*i hertzezségnek egy nem utolsó helységéből így irnak *Oct. 3.* dikán: A' *Ts. K.* ármádia által költözött a' *Roeren*, a' *Düren* mellett állott bal szárnya városunk mellett ment el, 's *Muyrat* alatt szállott táborba — itten vagyon *Gr. Latour*nak fő kvártélyja — Az ármádiának mind dereka, mind jobb szárnya visszavonták magokat, az utolsóbb *Bergheimig* terjeszkedett ki. — Meddig maradnak ezek itten, bizonytalan, és egyedül a' hadi szerentsének változásától függ. — Az ide való egész környék rendkívül való nyughatatlanságba esett a' *Frantziáknak* közelítések miatt, a' kik immár mint *Dürent*, mind *Jülichet* el foglalták. Mi légyen oka az egyesült ármádia hirtelen lett hátralásának nem tudatik. — *Dürennél* sok *Frantziát* le szabadaltak a' *Ts. K.* huszárok.

Egy *Oct. 3.*-ik napján költ *Kolóniai* levélből azt olvassuk, hogy az előjárok azt parantsolták a' polgároknak, hogy a' következő éjjel minden egy lámpást tartson háza előtt — és hogy odavitetett légyen által a' *Ts. K.* ármádiának fő kvártélyja. A' varason alól készítettett tábori hajón által költöző bagazsiás szekereknek sem éjjel sem nappal szünete nintsen.

Egy asszony személy ekként ír *Kolóniából* egy barátnéjának *Sept. 23.* ik napján: *Sept. első* napjától fogva *Achenben* voltam, *Akarmerre* tekintettem, a' táborhoz menő szekereknél egyebet nem láttam; mindazáltal *Sept. 19.* dik napjáig tsendességben voltunk — akkor hallottuk elsőben, hogy töllünk csak 4 óránira légyenek a' *Frantziák*. Lehetetlen még csak képzelní is a' városban esett lármát, ki ide, ki amoda futott, soha nem tudta mihez kapjon, mindeneknek abrázattyokból ki mutatta magát a' félelem. Az ármádiánál lévő szekerek vissza jöttek, miattok sem egy felé, sem másfelé nem lehetett menni. — *Sept. 20.* di-

kán egész nap durogtak az ágyúk, a' föld is rengett harsogások miatt. — A' Ts. K. armádiának bal szárnyát tamadtak meg leg elsőben is a' Frantziák — nyakig való vízben jötte nek által.

Ennél véresebb 's mergesebb ütközet nem vólt az egész Fr. háborúban — az Austriakusok igen vitézi módon visették magokat, de diadalmat nem vehettek az ellenségnek nagy számán — izüntelen hordattak a' sebesekek — az egész város mozdulásban vólt, a' ki futhatott futott. A' dástyáról is látni lehetett a' tüzet, mellyet tsak nézni is izünyúság vólt. — Én ijettebben azt sem tudtam mit mivellyek, ott maradjak e' vagy elfussak. — A' posta szekerek meg izüntek menni, másféle alkalmatosságot pedig nagy árron sem lehetett kapni. — Barátim Kolóniába akartak futni, oda ment a' Ts. K. armádiának bagazsiája is — én is tehát velek együtt ide kivántam jönni — Vasárnap, Sept. 21-ikén ki indultunk *Achenből*, még pedig gyalog, már ekkor tsak két óránira vóltak tölünk a' Frantziák, 's allig jöhettünk két óránira, midön már ök is oda bé mentek. — *Achen* és *Kolónia* közt 10 mélföldni közbevetés vagyon, de mondhatom, hogy az egész út tele vólt szekerekkel és emberekkel, a' kik ki loháton, ki gyalog mentenek. — Sohó sem ételt sem italt nem lehetett kapnunk. — Esküszöm, hogy két nap alatt még tsak egy falat kenyér sem vólt a' számban — egy pohár vizért hat stüfert kellett fizetnünk. — *Ejfel* után érkezünk *Achentől* öt mélföldnire egy faluba, holott a' sokaság miatt éjjeli szállást sem kaphattunk, és egy istállóban kellett tsupa szalman hánunk — távoztassák az egek, hogy valaha illyetén éjtszakám légyen.

Frigyes Belgyiom.

Miólta a' Frantziák ezen respublikának földére jöttek, azóltától fogva, igen sok tehetős lakosok ki költöztek honnyaikból, személlyeiknek és tehetségeiknek bátorsága véget. Ezeknek nyom-

dokaikat a' közönséges hivatalokat viselő személyek is követték, mellynek meg akadályoztatására, szükségesnek itiltek a' Hollandiai Karok és Rendek, Sept. 20 dik napján, a' ki költözött tisztviselőkre nézve következő végezést hozni, 's azt közönségesse is tételtetni, hogy ki költözéseknek órájától fogva hivatalyaik üreseknek lenni tartatnak, és hogyha a' meg határozott időre hazájokba vissza nem téréndenek, azok másoknak fognak adattatni. — A' *Rotterdami* polgármester is ki akarván hazájából költözni, minden ingó bingó jószágát egy *Altonai* hajóra rakatta, de nem vót fel tételében szerentsés, mivel ezre vévén a' nép szándékát, a' hajót le tartoztatta, 's ezzel fenyegette a' polgár mestert, hogyha el főkik, földig le rontya szép házát.

Rotterdamból ilyen foglalatú levelet vettünk: Itten egészen meg akadályoztatott a' hajókázás — a' mely hajókat meg akartak terhelni, itt maradnak. A' *Crevecoeuri* (*Crepicordiumi*) erősséget, melly *Herzogenbuschnak* védelmezésére szolgált, el foglalták a' republicanusok. — A' Hollandusokból és Hassusokból álló őrizet capitulalt, és esküvéssel kötelezte magát arra, hogy ezten-deig nem szolgál fgyverével a' Frantziák ellen — az erősségek egészen le rontattak. — Az ellenség által költözött a' *Maas* vizén, és már egész *Nimvégig* előre nyomúhat, melly miatt sem a' *Waal-on*, sem a' *Lack-on* nem bátorságosak a' hajók.

Olasz Ország.

Egy *Sept. 18 ik* napján költ *Genuai* levél ekként panaszolkodik azon respublikátskának mostani szomorú állapotjáról: Mind a' szárazon, mind a' vizén temérdek hadi eszközöket szállítanak a' Frantziák *Pedemontziumba*. — Hoffzas neutralitásunk után is kénytelenek leszünk a' hadba keveredni — egy oldalról a' Frantziák, más oldalról az *Austriacusok* jöttek földünkre, és vala-

mint amazok, úgy ezek is keményen fenyegetnek bennünket, hogyha az egyik, vagy a' másik részre hajlandunk.

A' *Tulon* és *Marsilia* előtt ólálkodó Spanyol flotta *Cadix* alá menni parantsoltatott, az a' hir támadván, hogy a' Fr. flotta szörnyen köszörüli arra fogait.

Devins Ts. K. Generál, *Turinból* lett el metetele előtt egy szép arany pixist, és 3000 forintból álló ezstendei pensiót nyert a' Sardiniai királytól. — Az égyésült Austriai és Sárdinai seregeknek mostani táborok győzhetetlennek lenni tartatik.

Német Birodalom.

Három rendbeli Frantzia emigránsok találtnak Német Országban. Az *első* rendből valók, és leg számosabbak a' királyi méltósághoz ragadott fő nemesség és papság. Az elsőbb közt, sok Generálisok, Maresallok, vitézi rendből valók, és sok öreg szolgált hadi tisztek találtnak. — A' ki költözött papság közt vagynak a' Párisi Érsek, a' Sz. *Malói*, *Nismesi*, és *Comingi* püspökök, kiknek amazokkal égyetemben nyóltz vagy kilentz száz személyre megyen a' számok.

A' *másod* rendbeli emigránsok azok a' hadi tisztek, a' kik *Dümourierrel* égyütt el hagyták a' Fr. respUBLICÁNAK zászlóját, a' kikre, mivel többnire még most is Jacobinusi indulattal birni láttnak, felettébb vigyáznak.

A' *harmadik* rendbeliek a' *Lyonból* ki futott fabrikánsok és kereskedők, a' kik vagyonaiknak egy részét magokhoz vévén, imitt amott tartozkodnak Német Országban. Mindenütt jó szivvel fogadtattak a' Ts. K. Statusokban, a' lévén felölök a' reménység, hogy ök külömbkülömbféle manufacturákat fognak itten fel állítani.

Az első rendbeliek kiváltképen him varrással és fejkötő tsinálással keresik kenyereket — mindnyájan békességes türéssel szenvedik mostani szerentsétlenségeket, még most is erős bizodalomban lévén, hogy ők előbbi virágzó állapotjokra vissza fognak tétettetni.

Nagy Britannia.

A' mostani Parlamentom tagjainak meg változtatásokról sűrűen beszélnek a' Londoni levelek, 's azt mondják, hogy maga a' ministerium is tanátslotta légyen ezt a' királynak.

Lord *Southampton* választatott ki, a' Wallisi hertzeg jövendőbeli feleségének, a' Brunsvigiai hertzeg asszonynak Londonba lejendő vitelére. — A' napnyugoti Indiai kereskedő társaság arra kötelezte magát a' királyhoz küldött adressejében, az az, instantiájában, hogy tellyes tehetsége szerint fogja az udvart a' Frantziák ellen folytatandó hadakozásban segíteni. — A' Vendei Royalistaktól Londonba ment két Fr. urak, tanátsot tartottak *Pitt* ministerrel. — A' felebaráti szeretetnek gyakorlására, 20. esztendővel ez előtt, Londonba fel állott társaság, múlt *Sept.* 24. ikén tartván öszve gyűllését, azt hirdettette ki, hogy 117 történetekben 47 embernek tartotta meg az életét, a' kik küiömben, a' vizeknek fenekén találtak volna fel sirjaikat. Ezen jóltévő társaságnak fel állásától fogva, 2087 vízbe fúlladott emberek hozattattak vissza éietekre. — Az északi Amérikába küldetett kereskedő hajók közül sokan üressen tértenek onnan vissza, az ott támadott zenebonák miatt. — A' Spanyol kisirő hajóknak védelmezések alatt napkeleti Indiáról vissza tért hajók között, 8 hajó esett a' Frantzia rabló hajóknak markokba. — A' közép tengerben kórmányozó Anglus Admirál azt a' parantsolatot adta ki a' kórmánya alatt lévő hajóknak, hogy mivel a' Frantziák egynéhány hajót méreggel elegyitte-

tett borral terheltének meg, szorgalmatossan vigyázzanak magokra, ne hogy azokat elfogván, halált igyanak magoknak.

Spanyól Ország.

A' *Madritti* levelek ekként beszélnek, a' Spanyolok és Frantziák közt Augustusban, *Tolosa* mellett (Biscajában) történt tsatáról: „Lehetetlenségnek lenni láttatott, *úgymond*, hogy *Sebastianopolisnak* el vétele után, előbre nyomúhasanak a' Frantziák, minekutánna minden linea seregeink magokat öszve kapcsolták, és minden *Tolosába* vivő utakat, a' mellyeken t. i. által kellett a' Frantziáknak menni, elfoglalták, 's azokban keményen bé sántzolták volna magokat. Mindezekkel nem gondolván a' dühös patrióták, Aug. 9 ikén, reggeli 5 órákor, egyfzersmind minden sántzainkra réá ütöttek, bátor sűrűen repültenek légyen is közikbe ágyú golyóbisaink. — Hat egész óráig tartott a' tsata, és felettébb öldöklő vóit, végtére kéntelenek vóltak seregeink a' Frantziák dühösségének engedni. Két részről több húllott el 3000 embernél. Mi sok hadi tiszteket, 's ezek közt *Casaviello* Generált is el vesztettük. — *Tolosának* el vétele után, előbre nyomúltak a' Frantziák, és *Plasenziát* is körül vették, holott sok fegyver fábrrikák vagynak. További elő meenteleknek meg akadályoztatására azt kívánta *Biscajának* lakosaitól a' *Navarrai* vice-király, és commandirozó Generál Gr. *Colomera*, hogy minden ottan fel jegyeztetett fegyverfogható férfi egy bizonyos helyen gyüllön égyüvé, és három corpusra osztattatván, az egyik a' táborozó ármádiahoz mársirozzon; a' másik a' nevezett tartománynak határait védelmezze; a' harmadik reservában, avagy tartalékban maradjon. Egyfzersmind az is el végeztetett, hogy ha továbbá is őregbülai fog a' veszedelem, azon tartománynak minden férfi lakosai 17 esztendőstől fogva 60 esztendőstökig, minden szüületés, rang és méltóság

különböztetése nélkül fegyvert fogjanak, és a' ki azt nem miveléni, kótya vetyére vettessen jószága. Ezen rendelkezésnek az a' jó következtetése lett, hogy már Aug. 13 dikán, a' fent nevezett három corpusok ki állottanak, 's rendelt helyekre mentenek. *Navarra* tartományában is 60 ezer fegyveres lakos állott ki, másunnan is sok recruták küldettek a' Spanyol armádiához.

A' Szents. Pápanak engedelmeiből, minden Spanyol papok köteleztetnek a' Frantziák ellen való hadakozásnak további folytatására, ezteni jövedelmeiknek egy harmad részét az Ország kints tárába küldeni. Sőt újabbán azt is meg engedte ő Szentsége, hogy minden templomokban talaltatandó aranyat és ezüstöt a' pénz verő műhelybe küldhessen a' király.

Török Birodalom.

A' fényes porta egy általlyában tagadja az ott tartózkodó Európai követek előtt, a' Párisi Conventel, 's annak emissariusával, az az, titkos küldötjeivel való egyet érését. Mellynek bizonyosságára tudtára adatta a' Konstantzinapolyban tartózkodó Fr. Consulnak *Descorches* nek, hogy minden Jacobinusi indulattal bíró, és korhely Frantziákat küldjön vissza Párisba — hogy minden Török birodalomban kereskedő patriótákért jót álljon — hogy a' Divánnak két tagjait a' Frantziáknak mutatott hajlandóságokért, hivatalyaiktól meg fölziotta, u. m. az első *dragomant*, avagy talmátsot, és a' *Reis Effendit*, az az, a' külső dolgokra ügyelő ministert. Végte, hogy a' Smirnában lakó Anglus kereskedőknek, és az Archipelagusban való kereskedésnek bátorságok véget, egynéhány hadakozó hajót küldött oda ki.

Az Orosz és Török Birodalmak közt a' harminczad miatt támadott pernek meg határozta-

tását felbe szakasztotta a' fényes porta, az Orosz Tsázárné nemes gondolkozására, és nagy lelkeségére bizván e' dolognak végeztetését. — Ismét az a' hir folydogál, hogy *Jussuf Bassa*, a' ki már két ízben vólt nagy vezér, harmadszor is azon nagy méltóságra fogna emeltetni, melly ha úgy történne, lehetetlen vólna az Oroszok és Törökök közt támadandó háborút el kerülni, mind ő, t. i. *Jussuf Bassa*, mind a' *Kapután Bassa* háborúságot szerető indulattal biró emberek lévén.

* * *

Gr. *Browne* Ts. K. hadi Tármaster, a' M. Terésia vitézi Rendének Commendatora, egy gyalog regementnek tulajdonosa, múlt Kedden dél után meg hólt, életének 53-ik esztendejében.

D. D. S.